

นักการเมือง แบบไหน ? ที่ประชาชนต้องการ

บทความโดย ... อรรถสิทธิ์ พานแก้ว
นักวิจัยของเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย

เมื่อวันเสาร์ที่ 17 กรกฎาคม 2553 ที่ผ่านมา เครือข่ายข้อมูลการเมืองไทยร่วมกับ ศูนย์ข้อมูลนักการเมืองไทย เครือข่ายอาสาสมัครนักสื่อสารชุมชน มูลนิธิองค์การกลางเพื่อประชาธิปไตย และ Siam Intelligence Unit (SIU) ได้จัดกิจกรรม “โครงการอาสาสมัครรณรงค์การเลือกตั้ง “สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 6 จังหวัดกรุงเทพมหานคร แทนตำแหน่งที่ว่าง (เลือกตั้งซ่อม) ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) โดยผู้เข้าร่วมในกิจกรรมครั้งนี้คือประชาชนผู้อยู่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้งนี้ โดยมีตั้งแต่เด็กๆ อายุสิบกว่าปีจนถึงผู้ใหญ่ อายุมากกว่าหกสิบปี จากหลากหลายอาชีพ หนึ่งในหลายกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นในวันนั้นก็คือการระดมความเห็นในหัวข้อ “คุณสมบัตินักการเมืองที่ประชาชนต้องการ” ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งสัญญาณไปยังผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในครั้งนี้ได้สำรวจตัวเองว่าตนมีคุณสมบัติเหล่านั้นแล้วหรือยัง

กระบวนการในการระดมความเห็นในวันนั้นเริ่มจากการแบ่งกลุ่มย่อยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อระดมความเห็นเพื่อนำมาสรุปในการประชุมกลุ่มใหญ่ว่าคุณสมบัติของนักการเมืองแบบไหนที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ในสายตาของประชาชน หลังจากนั้นก็จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน (ไม่ว่าเด็กก็ตาม) ที่ไม่สามารถลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งได้) ลงคะแนนเสียงเพื่อคัดเลือก 3 คุณสมบัติแรกที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของนักการเมืองในความคิดเห็นของพวกเขา

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ที่ประชาชนได้เลือกมาเป็นอันดับที่หนึ่ง ก็คือ “ไม่โกงกิน ชื่อสัตย์ ขยันทำงาน” อันจริงแล้วคุณสมบัติข้อนี้เป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของนักการเมืองทุกๆคนที่จะต้องมีและก็เป็นสิ่งแรกที่นักการเมืองควร จะทำการสำรวจตัวเองว่ามีหรือไม่ หากสำรวจแล้วพบว่าไม่มีหรือมีอยู่น้อยก็ ควรถอนตัว และล้มเลิกความคิดที่จะเสนอตัวเป็นผู้แทนฯ ของประชาชนไปเสีย จะดีกว่า

เมื่อคุณสมบัติอันดับหนึ่งที่ประชาชนคือนักการเมืองที่ไม่โกงกินและมีความ ชื่อสัตย์ จึงไม่แปลกใจเลยที่คุณสมบัติอันไม่พึงประสงค์ที่มาเป็นอันดับแรก ที่คู่กันมาก็คือ “พฤติกรรมคอร์รัปชัน (ทั้งทางตรงและเชิงนโยบาย) และ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว” ในเมื่อประชาชนเฝ้าอยากได้คนที่สุจริตไม่โกงกิน พฤติกรรมคอร์รัปชันจึงเป็นคุณสมบัติที่เข้าป้ายมาเป็นอันดับหนึ่ง ชนิดที่ว่าทิ้งห่างอันดับ ที่สอง (“การไม่มีคุณธรรม และจรรยาธรรม”) ถึงสองเท่าตัว และอันดับสาม (“เพด็จการ ไม่ให้เกียรติประชาชน” และ “มีนิสัยนักเลงอันธพาล อยู่เหนือ กฎหมาย”) ถึงสามเท่าตัว

สิ่งที่น่าสนใจในจุดนี้ก็คือขณะนี้ประชาชนเข้าใจ และมองออกว่าพฤติกรรม คอร์รัปชันนั้น ไม่ได้จำกัดแค่เพียงการรับเงินใต้โต๊ะ หรือการกินค่าหัวคิวจาก โครงการของรัฐบาลเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการคอร์รัปชันทางนโยบาย ที่นับ วันยิ่งมากยิ่งขึ้น และมาในรูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม แต่การที่ผู้เข้า ร่วมกิจกรรมหลายคนได้กล่าวถึงการคอร์รัปชันในลักษณะนี้ในการระดมความคิดเห็น ก็เป็นนิมิตหมายอันดีที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่า ประชาชนนั้นรู้เท่าทัน พวกเขา

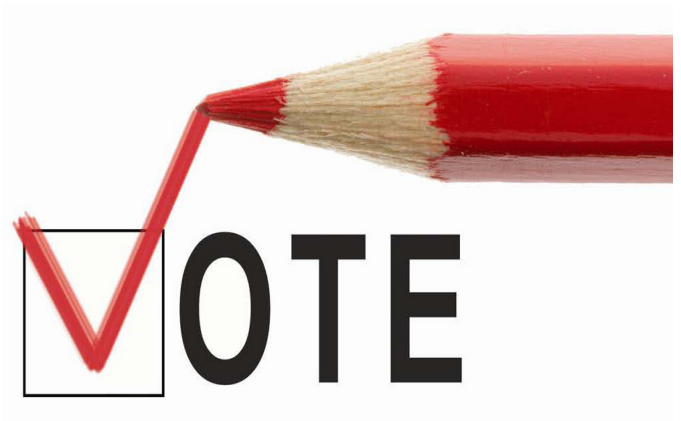
“การเป็นนักพัฒนา สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่” และ “การลงพื้นที่สม่ำเสมอและเข้าถึงประชาชน” เป็นสองคุณสมบัติถัดมาที่ประชาชนอยากเห็นในตัวนักการเมือง และที่อีกนั้นแหละ หากหลายคนจะ ถามว่าสองคุณสมบัตินี้ก็คือนักการเมืองที่ดีขั้นพื้นฐานที่นักการเมืองควรมีไม่ใช่หรือ ทำไมประชาชน ยังต้องออกมาบอกว่าสองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เค้าอยากจะได้เห็นอีก คำตอบก็คือว่าบางทีนักการเมืองที่เค้า พบเห็นและสัมผัสอาจจะยังมีไม่พอ หรือไม่ก็ได้แสดงให้เห็นว่าหลังฤดูกาลเลือกตั้งแล้วนักการเมืองควร เอาใจใส่ประชาชนให้เหมือนกับตอนก่อนที่จะได้รับเลือกตั้ง

“เห็นความสำคัญของการศึกษา” ก็เป็นคุณสมบัติเฉพาะอย่างหนึ่ง ที่คนในเขตเลือกตั้ง 6 กรุงเทพมหานครอยากจะได้เห็นในตัวนักการเมือง แม้จะไม่ติดหนึ่งในสามอันดับแรก แต่การกล่าวถึง คุณสมบัติในข้อนี้น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สมัครฯ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะนี่คือการบอกไป ยังนักการเมืองโดยตรงว่า นโยบายด้านการศึกษาคือสิ่งที่คนในพื้นที่ให้ความสำคัญ คำถามก็คือผู้ สมัครได้ทำการบ้านเกี่ยวกับนโยบายนี้แล้วหรือไม่

นักการเมืองต้อง “มีกระดูก” ผู้เข้าร่วมท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นออกมาพร้อมกับอธิบายต่อไปว่าบ่อยครั้งนักการเมืองไม่ค่อยรักหาคำพูดที่ให้ไว้กับพวกเขา ตอนหาเสียงก็มีท่าที “มืออ่อนปากหวาน” พอได้รับเลือกตั้งกลับจำไม่ได้ว่าได้บอกได้สัญญาอะไรกับประชาชนเอาไว้บ้าง ทำสัมไปเสียได้อย่างนั้น มีหน้าซ้ำยังทำตัวคดเคี้ยวเลี้ยวหลบคำสัญญาและความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ ราวกับว่าตัวเองไม่มีกระดูก

นอกจากนั้น เยาวชนท่านหนึ่งที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า นักการเมืองควรมีความคิดทางด้านนโยบายเป็นของตัวเอง ไม่ไปลอกของคนอื่นมา แล้วบอกว่าตัวเองคิดขึ้นมาเอง เยาวชนท่านนั้นฝากมาถามนักการเมืองไปว่า “ไม่เอาหรือ” แดมฝากบอกไปว่า “อย่าคิดว่าประชาชนเค้าดูไม่ออกว่านโยบายไหนเป็นของใครและใครไปลอกเค้ามา”

คุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งที่ไม่พึงประสงค์ในสายตาของประชาชนก็คือนักการเมืองที่มี “นิสัยอันธพาลทั้งในและนอกสภา ทำตัวเหนือกฎหมายและมีประวัติที่ไม่โปร่งใส” อย่างนี้ประชาชนเค้าไม่ชอบเหมือนกัน และที่สำคัญคือเริ่มจะเบื่อหน่ายกับพฤติกรรมแบบนี้ ที่นับวันยิ่งมีให้เห็นมากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้กรองคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักการเมืองได้เพียง 8 ข้อในขณะที่สามารถระบุคุณสมบัติที่ไม่พึงประสงค์ได้มากกว่า 10 ข้อ หลายคนอาจจะแปลกใจและงงกับความไม่สอดคล้องกันของผลการคัดเลือกนี้ เราสามารถมองการเกิดขึ้นของความไม่สอดคล้องนี้ได้ 2 กรณี กรณีแรกก็คือประชาชนเจอนักการเมืองประเภท “ยี้” มากมายจนเกิดการสะสมของสิ่งที่ตนไม่อยากจะเห็นในตัวนักการเมือง และสามารถถ่ายทอดคุณสมบัติเหล่านั้นออกมาได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว

ในกรณีที่สองก็คืออันที่จริงแล้วนั้นประชาชนไม่ได้คาดหวังมากอะไรมาจากตัวนักการเมือง นอกจากการเป็นคนที่ดี มีความสามารถ และตั้งใจและเข้าใจในความต้องการของคนในพื้นที่ ดังนั้นจึงไม่เป็นที่แปลกใจหากประชาชนจะบอกถึงคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในตัวนักการเมืองได้น้อยกว่าคุณสมบัติที่ไม่พึงประสงค์

แม้คุณสมบัติหลายๆข้อที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ออกความคิดเห็นมา จะเป็นคุณสมบัติที่หลายๆคนอาจให้ข้อสังเกตว่าเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่นักการเมืองพึงจะมี และได้รับการกล่าวถึงและเน้นย้ำอยู่เสมอถึงความจำเป็นของสิ่งเหล่านี้ การกล่าวถึงคุณสมบัติเหล่านี้อีกในครั้งนี้อาจได้ว่า ประชาชนอยากจะฝากออกไปยังนักการเมืองทั้งหลายว่าพวกเขายังไม่เห็นพวกท่านแสดงคุณสมบัติเหล่านี้ออกมาเลย ประชาชนยังเห็นว่านักการเมืองยังทำตัวไม่มีกระดูกและยังถูกดุกดประชาชน อย่าลืมว่าการแสดงออกถึงความคิดเห็นต่อนักการเมืองของประชาชนไม่ได้จำกัดอยู่แค่การแสดงความคิดเห็นผ่านเวทีการประชุมเท่านั้น สิทธิจะทำให้ท่านเป็นนักการเมืองได้นั้น อยู่ในมือของประชาชน ประชาชนนั้นมีสิทธิที่จะเลือกให้ท่านทำหน้าที่ต่อไป หรือให้ท่านออกไปทำงานอย่างอื่นตามคุณสมบัติที่ท่านมีอยู่ ถ้าสำรวจตัวเองแล้วพบว่าตัวเองไม่มีคุณสมบัติเหล่านี้หรือมีน้อย ก็อย่าเสนอตัวออกมารับใช้ประชาชนเลย เพราะจะเป็นการเสียเวลาทั้งตัวท่านเองและต่อตัวประชาชนเอง